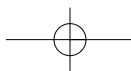
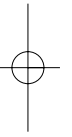
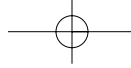

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ:	Ιωάννης Αντωνόπουλος , Ζωγράφος, Χαράκτης, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης Μαρία Δουκάκη , Ζωγράφος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης
ΚΡΙΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ:	Αντώνης Βάος , Ζωγράφος, Επικουρος Καθηγητής Παν/μιου Πατρών Δημήτρης Σεβαστάκης , Ζωγράφος, Λέκτορας Ε.Μ.Π. Αριστομένης Κατσούλας , Ζωγράφος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ:	Απόστολος Βασιλακάκης , Ζωγράφος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:	Γεωργία Ζήση , Φιλολόγος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ:	Γεώργιος Σιγάλας , Ζωγράφος, Σύμβουλος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΥΠΟΕΡΓΟΥ:	Αργυρώ Μάρκου , Ζωγράφος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης
ΕΞΩΦΥΛΛΟ:	Θεόδωρος Πάντος , Ζωγράφος
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ:	ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

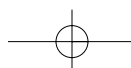
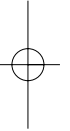
Πράξη με τίτλο:

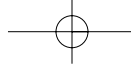
«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Γυμνάσιο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Αντώνιος Σ. Μπομπέτσης
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτές Επιστημονικοί Υπεύθυνοι Έργου
Γεώργιος Κ. Παληός
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Ιγνάτιος Ε. Χατζηευστρατίου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

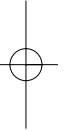

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

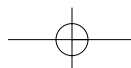
Ιωάννης Αντωνόπουλος Μαρία Δουκάκη

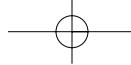
ΕΙΚΑΣΤΙΚά

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

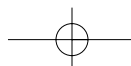
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

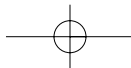

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	9
1^Η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
ΘΕΜΑ 1: Το φως και οι φωτοσκιάσεις	10
1.1.α. Το φως μέσα από την επιστήμη	10
1.1.β. Το φως και οι σκιές	11
1.2.α. Το φως και οι φωτοσκιάσεις στη ζωγραφική	12
1.2.β. Το φως σε άλλες τέχνες	13
1.3. Το φως και οι σκιές στα έργα ζωγραφικής	14
ΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΥΛΙΚΑ – ΓΛΩΣΣΑΡΙ	17
ΘΕΜΑ 2: Ο όγκος μέσα από τον τόνο και το χρώμα	18
2.1. Η οπτική αντίληψη του όγκου	18
2.2. Πώς έχει αποδοθεί η τρίτη διάσταση στη ζωγραφική	19
2.3. Έλληνες ζωγράφοι του 20ου αιώνα	22
2.4. Σχεδίαση απλών γεωμετρικών στερεών	24
ΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΥΛΙΚΑ	25
ΘΕΜΑ 3: Ο χώρος και το βάθος	26
3.1. Πραγματικός και ζωγραφικός χώρος	26
3.2. Ιστορική διαδρομή στην αρχιτεκτονική	27
3.3. Ο χώρος στη μοντέρνα τέχνη	30
ΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΥΛΙΚΑ – ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	31
ΘΕΜΑ 4: Κίνηση, ένταση και δυναμική	32
4.1.α. Τι είναι η κίνηση, η ένταση και η δυναμική	32
4.1.β. Η κίνηση στην τέχνη	32
4.1.γ. Πώς λειτουργούν τα σημεία, οι γραμμές και τα σχήματα μέσα στον χώρο	33
4.1.δ. Χρώμα και τόνος	34
4.2. Μια διαδρομή στην ιστορία της τέχνης	35
ΥΛΙΚΑ - ΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΓΛΩΣΣΑΡΙ – ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	38
ΘΕΜΑ 5: Η δομή και η σύνθεση	40
5.1.α. Τι είναι η δομή και η σύνθεση του έργου	40
5.1.β. Σύνθεση σημείων, γραμμών και σχημάτων πάνω στην επιφάνεια	41
5.1.γ. Οι βασικές αρχές της σύνθεσης	45
ΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΥΛΙΚΑ- ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	49
2^Η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΤΕΧΝΕΣ	
ΘΕΜΑ 1: Σχέδιο γραφιστικής, αφίσα και έντυπο	50
1.1. Καλές και Εφαρμοσμένες τέχνες	50
1.2.α. Σχέδιο γραφιστικής	51
1.2.β. Η διαδικασία σχεδιασμού μιας ιδέας	52
1.2.γ. Σχεδίαση γραμμάτων	53
1.3. Έντυπο	54
1.4. Αφίσα	55
ΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΥΛΙΚΑ- ΓΛΩΣΣΑΡΙ - ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ	57
ΘΕΜΑ 2: Βιομηχανικός σχεδιασμός	58
2.1. Τι είναι ο βιομηχανικός σχεδιασμός	58
2.2. Ιστορία του βιομηχανικού σχεδιασμού	59
ΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΥΛΙΚΑ	61

ΘΕΜΑ 3: Σχεδιασμός ενδύματος και μόδα	62
3.1. Ο ορισμός και η καταγωγή του ενδύματος	62
3.2. Σχεδίαση του ενδύματος	63
3.3. Ιστορική διαδρομή του ενδύματος και η μόδα	63
3.4. Η μεταμφίεση και το θεατρικό κοστούμι	65
3.5. Υλικά και τεχνικές για την κατασκευή κοσμημάτων	66
ΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΥΛΙΚΑ	67

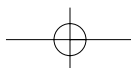
3^Η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

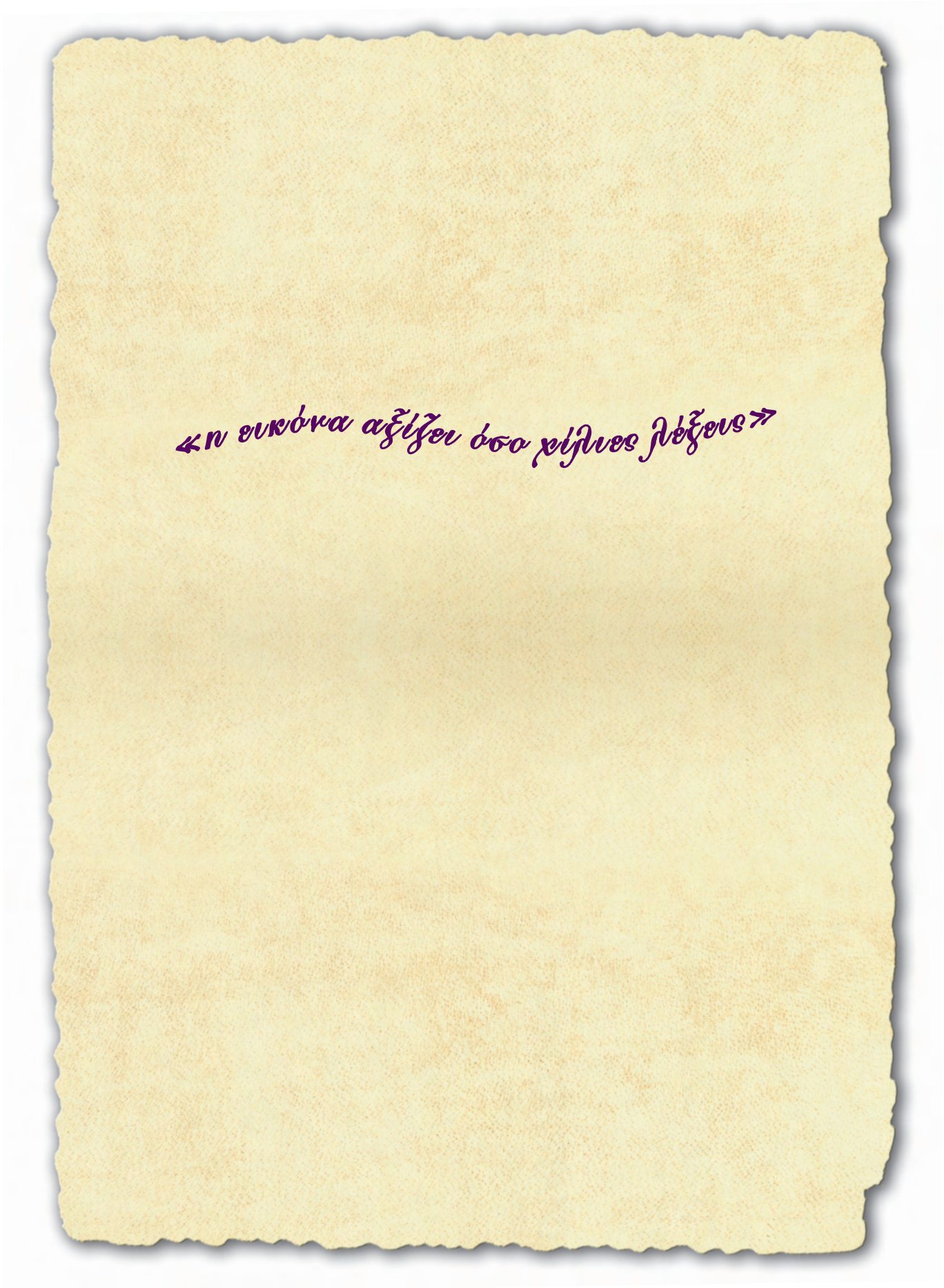
ΘΕΜΑ 1: Φωτογραφία	68
1.1.α. Η φωτογραφική μηχανή	68
1.1.β. Πώς δημιουργείται η φωτογραφία	68
1.1.γ. Το φως στην φωτογραφία	68
1.1.δ. Οι τεχνικές της φωτογραφίας	70
1.2. Οι εφαρμογές και η θεματολογία της φωτογραφίας	71
1.3. Ιστορική διαδρομή της φωτογραφίας	72
1.4. Πώς χρησιμοποιείται η φωτογραφία στη ζωγραφική	73
ΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΥΛΙΚΑ – ΓΛΩΣΣΑΡΙ	75
ΘΕΜΑ 2: Βίντεο και Ηλεκτρονικός Υπολογιστής	76
2.1. Ο κινηματογράφος και το βίντεο	76
2.2. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής και η ψηφιακή εικόνα	79
2.3. Βιντεοτέχνη (Video Art)	80
ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΥΛΙΚΑ	81

4^Η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

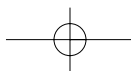
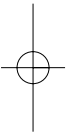
ΘΕΜΑ 1: Αφηρημένη Τέχνη - τα μη παραστατικά έργα	82
1.1. Τι είναι η Αφηρημένη Τέχνη (Αφαίρεση)	82
1.2. Οι δυο κατευθύνσεις της αφαίρεσης	84
ΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΥΛΙΚΑ	87
ΘΕΜΑ 2: Ασαμπλάζ, παρεμβάσεις στον χώρο	88
2.1. Ζωγραφίζοντας και κατασκευάζοντας έργα με αντικείμενα	88
ΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ – ΓΛΩΣΣΑΡΙ	93
ΘΕΜΑ 3: Ομοιότητες και διαφορές των Καλών τεχνών	94
3.1. Τέχνη, καλλιτέχνης και έργο	94
3.2. Αρχιτεκτονική, γλυπτική, ζωγραφική	95
α. Τα χαρακτηριστικά και η γλώσσα τους	95
β. Οι δυνατότητες και οι περιορισμοί τους	96
γ. Οι σχέσεις μεταξύ των τεχνών	97
3.3. Το σχέδιο και η χαρακτηριστική	98
3.4. Η τέχνη μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο	99
ΕΡΓΑΣΙΕΣ – ΥΛΙΚΑ	101

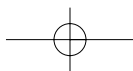
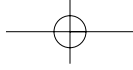
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	102

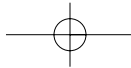

«η ευκόλως αξίζει όσο χίλιες λέξεις»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η τέχνη δεν είναι μόνο δημιουργία όμορφων και εκφραστικών καλλιτεχνημάτων αλλά και διαδικασία μέσω της οποίας διερευνούμε το περιβάλλον και τον εαυτό μας. Είναι η αντανάκλαση της δράσης και των πεποιθήσεών μας και αποτελεί κομμάτι του πολιτισμού μας. Η συμμετοχή στη διαδικασία της καλλιτεχνικής δημιουργίας μας προσφέρει εμπειρίες και γνώσεις, καλλιεργεί την επικοινωνία μας με τους άλλους ανθρώπους και μας δίνει τη δυνατότητα αναγνώρισης των συναισθημάτων και των ικανοτήτων μας.

Με το μάθημα των Εικαστικών γνωρίζουμε τις Εικαστικές Τέχνες, οξύνουμε την παρατηρητικότητα μας και αναπτύσσουμε την κριτική μας ματιά. Μαθαίνουμε να διακρίνουμε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των έργων τέχνης, να διαμορφώνουμε προσωπικές απόψεις γύρω από τα έργα και τους δημιουργούς και να απολαμβάνουμε την καλλιτεχνική δημιουργία τόσο με το μυαλό μας όσο και με τις αισθήσεις μας.

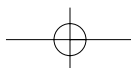
Το βιβλίο των Εικαστικών ασχολείται με τη δημιουργία έργων τέχνης και την αισθητική τους. Η ύλη του συνδυάζει θεωρία και πράξη και κατανέμεται σε 4 διδακτικές ενότητες:

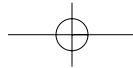
Η 1^η ενότητα αναλύει Μορφικά Στοιχεία της εικαστικής γλώσσας.
Η 2^η ενότητα παρουσιάζει Εφαρμοσμένες Τέχνες και χρηστικά έργα.

Η 3^η ενότητα αναφέρεται στους τρόπους που οι Νέες Τεχνολογίες χρησιμοποιούνται από τις εικαστικές τέχνες και τη σύγχρονη δημιουργία.

Τέλος η 4^η ενότητα επεκτείνεται σε Σύγχρονες Μορφές Εικαστικών Τεχνών και ολοκληρώνεται με την θεωρητική προσέγγιση των ομοιοτήτων και των διαφορών των Καλών Τεχνών αλλά και του ρόλου τους στη διαμόρφωση του ανθρώπινου πολιτισμού.

Αξίζει να προσεγγίσουμε το φαινόμενο της τέχνης με την αθωότητα του παιδιού, το ερευνητικό βλέμμα του επιστήμονα αλλά και το ανοιχτό πνεύμα των μεγάλων καλλιτεχνών.

«Η αντίληψη είναι και σκέψη, η λογική είναι και διαίσθηση, η παρατήρηση είναι και ανακάλυψη.»
P. Αρνχάιμ

1.1.α. Το φως μέσα από την επιστήμη

Κάθε αντικείμενο γίνεται ορατό με το φως, γιατί αντανακλά ένα μέρος της ακτινοβολίας της φωτεινής πηγής, ενώ απορροφά την υπόλοιπη (Εικ.1).

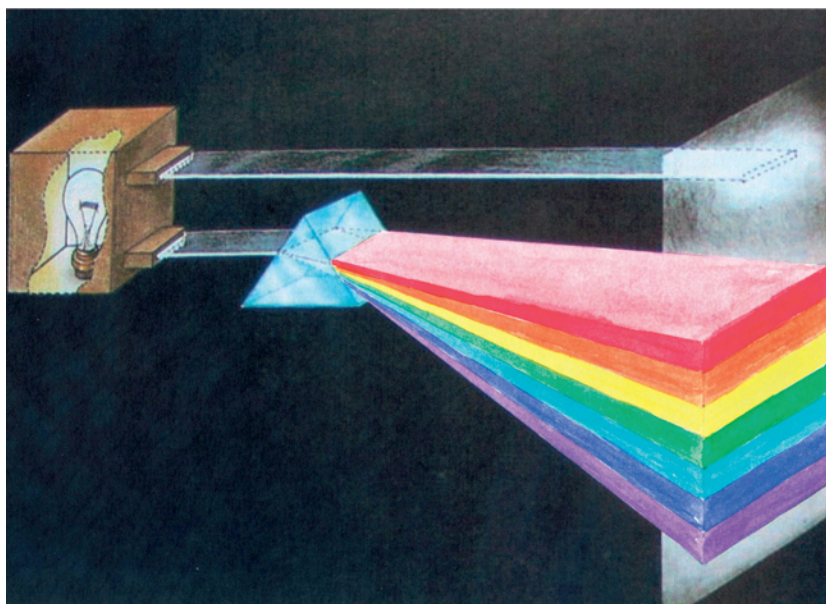
Οι αρχαίοι Έλληνες στοχάστηκαν πολύ γύρω από το φως. **Οι Πυθαγόρειοι** στα τέλη του 5^{ου} αιώνα π.Χ. πίστευαν ότι κάθε ορατό αντικείμενο εκπέμπει ένα συνεχές ρεύμα σωματιδίων. **Ο Αριστοτέλης** (384-322 π.Χ.) πίστευε ότι το φως διαδίδεται με κάποια μορφή κυμάτων. Τόσους αιώνες μετά, οι δυο αυτές θεωρίες, λίγο-πολύ τροποποιημένες, εξακολουθούν να λαμβάνονται υπόψη.

Ο Άγγλος φυσικός **Νεύτων** το 1666 ανακάλυψε **το χρωματικό φάσμα**. Σε ένα σκοτεινό δωμάτιο, πέρασε μέσα από ένα **πρίσμα** μια λεπτή δέσμη λευκού φωτός και ρίχνοντας τις ακτίνες που βγήκαν από το πρίσμα επάνω σε μια οθόνη είδε το φάσμα των χρωμάτων: κόκκινο, πορτοκαλί, κίτρινο, πράσινο, μπλε, βαθύ μπλε και βιολέ, δηλαδή **τα 7 χρώματα της ίριδας**. Ύστερα πέρασε τις έγχρωμες δέσμες μέσα από ένα άλλο πρίσμα τοποθετημένο ανάποδα, με αποτέλεσμα να παραχθεί πάλι το αρχικό λευκό φως (Εικ.2).

Ο Αϊνστάιν το 1905 απέδειξε ότι η κυματική θεωρία είχε ατέλειες και μίλησε για τα φωτόνια, δηλαδή τα στοιχεία από τα οποία αποτελείται το φως. Με μια πολύπλοκη θεωρία που λέγεται κβαντομηχανική, οι επιστήμονες απέδειξαν ότι το φως δεν είναι παρά το μικρό, ορατό τμήμα του ηλεκτρομαγνητικού φάσματος, το οποίο έχει κυματικά και σωματιδιακά χαρακτηριστικά. Με τη βοήθεια αυτής της «ορατής ενέργειας» μεταδίδεται στο ανθρώπινο μάτι η ομορφιά του σύμπαντος.

1. Η ανάκλαση του φωτός.

2. Το πρίσμα.

